

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Francija in Italija

Ves svet ve, da se fašistična Italija in Francija ne ljubita. Ker sta obe državi močni in vplivni velesili, stoji vsa Evropa pod vplivom njunega spora. Kajti italijanska diplomacija stori vedno nekaj nasprotnega, kar predlagajo in žele Francozi, pa naj gre za evropsko združenje ali pa za maloazijske potresne ponesrečence.

To vztrajno nasprotstvo, — »dure hostilité« pravijo Francozi —, raste bolj in bolj in se je posebno namnožilo v preteklem letu. Vsa oficijelna uglasjenost in komplimentiranje diplomatov ga ne zabriše. Še mnogo bolj kot v francoskem se javlja v italijanskem časopisju neka nervoznost in ostro nerazpoloženje čim nanese govor na sosedno veliko latinsko sestro.

Poskusimo v naslednjem označiti vzroke trenja med obema velesilama, ki se v bežnem toku dnevnih dogodkov le redko v vsem obsegu omenjajo.

Osnova spora je zagrenjenost Italije nad pridobitvami svetovne vojne, iz katere je Italija izšla zmagovala a je bila na deležu — kakor misli — prikrašjena največ po francoski diplomaciji. Celo grof Sforza v svoji znameniti knjigi priznava, da je Italija pod takimi pogoji in okoliščinami stopila v vojno, da je moral ves svet dobiti vtis, da jo vodi »sacro egoizmo«. Ta sveti italijanski egoizem je od zaveznikov zahteval kot plačilo za udeležbo na strani velike entente: Tirole, Primorje in Istro, Jadran, bližnji Vzhod in del Afrike.

V Tirolah, v Primorju in Istri je Italija dobila popolno zadoščenje in celo več, kakor je prvotno zahtevala. Z aneksijo Reke in korekturo meje na Krasu v škodo Jugoslavije je bila italijanska meja precej dalje potisnjena na vzhod kot so mogli upati sami Italijani in grof Sforza, ki je za Italijo podpisal rapalski mir, si ne prikriti laska, da ga smatra za svoj največji diplomatični uspeh v službi matere Italije. Saj mu za 600.000 Jugoslovancev, ki so prišli pod Italijo, ni bilo treba podpisati niti klavzule o narodnih manjšinah!

Na Jadranu je Italija zahtevala — kar je itak znano in kar popisuje tudi grof Sforza v že tolikrat omenjeni knjigi — hegemonijo. Grof Sforza pravi, da v tej zadevi ni delil mnenja ostale italijanske diplomacije, ker je bil vedno mnenja, da hegemonijo Italija na Jadranu ne bi mogla trajno obdržati, ker je po Italijanih obljubljena samo zapadna jadranska obala. A kljub temu pravilnemu mišljenju so Italijani v londonskem paktu zahtevali Dalmacijo in večino dalmatinskih otokov, v Albaniji pa Valono in otok Saseno. V ozadju italijanske Dalmacije naj bi bila »svobodna Hrvatska«, Srbija in Crna gora pa bi naj dobili dohod od morja, ki pa bi moral biti nevtraliziran. Mala Albanija bi praktično bila le italijanska filijalka.

Bivši italijanski minister smatra, da so tolikšne italijanske zahteve bile pretirane. In vendar je v precejšnji meri uspela italijanska diplomacija tudi v tej točki, ker je po mirovnem sklepu pripadel Italiji Zader in šest otokov, peščica Italijanov v Dalmaciji uživa pravice in zaščito narodnih manjšin, — v Albaniji pa je njen faktični uspeh še mnogo večji, kot si ga je sploh kdaj mogla misliti.

Na bližnjem Vzhodu je bila želja Italije, da se preko Dodekaneza, ki ga je zasedla že l. 1911, raztegne njena oblast na jugovzhodni del Male Azije. Radi pomlajene in okrepljene Turčije ni načrt ni uspel, vendar pa je zasedla otok Kasteloriso, po obsegu sicer majhna a strateško važna postojanka in ga spremenila v prvovrstno letalsko bazo.

Glede Afrike je veljal dogovor, da »preidejo na Italijo pravice in privilegiji, ki jih je užival sultan. V slučaju, da Francija in Anglija zasedata nemške kolonije, se pa zavežeta, da bosta dali Italiji »enakovredne rekompenzacije«.

V kolonialnem oziru je bila radodarnost zaveznikov bolj skromna, ker bi morali dati — od svojega. Angleži so v prid Italiji nekoliko korigirali somalsko obalo v Afriki in odstopili nekaj ozemlja ob reki Juba. Južno od Cirenajke so dobili obširno oazo Darabud, ki je bila nekdanj središče senuških izpadov na italijansko Tripolitanijo. Francija pa je na drugi strani Tripolisa odstopila Italiji teritorij, ki omogoča najboljšo zvezo med glavnima oazama Gadames in Gat, ki ležita ob važni karavanski poti k Čadskemu jezeru. S tem pa Italija ni zadovoljna in zahteva vse prostrano pogorje Sahare, preko katerega bi rada prišla k Čadskemu jezeru in razdelila tako francosko afriško posest na dva dela.

Z italijanskimi kolonialnimi zahtevami je v tesni zvezi položaj Italije v Tunisu. Znano je, da je v Tunisu več Italijanov kakor Francozov. Po zakonu uživajo sicer šolsko avtonomijo, toda samo začasno in rimska vlada ne neha protestirati proti možnosti, da bi se ta privilegij ukinit.

V tej atmosferi je razumljivo, da je Italijo vznemirila francosko - jugoslovanska pogodba, dasi sama na sebi ni drugega, kakor del pogodbenega sistema, ki prepreža vso Evropo in ima le namen, zagotoviti stabilnost položaja v Evropi in še posebej na Balkanu.

Posebno slabo kri dela v fašističnih političnih krogih pokret italijanskih beguncev proti obstoječemu fašističnemu režimu, ki ga antifašisti vodijo največ iz Francije in Švice.

Avstro-madžarski pakt

Avstrija odklonila politično prijateljstvo po nasvetih Nemčije — Fantastična „odkritja“ framasonskega publicista

Zeneva, 5. februarja. d. Prijateljska pogodba, ki sta jo podpisali Avstrija in Madjarska, je seveda zanimala ženevske kroge v večji meri, kakor katerokoli drugo državo. Saj ima Društvo narodov nalogo, da spoprijazni med seboj vse evropske narode ter onemogoči, da bi se z nova porazdelili v dva nasprotna si tabora, kakor je to bilo pred svetovno vojno. Namera avstrijskih in madjarskih državnikov, da sklenejo tesno gospodarsko sodelovanje brez kakšne politične primesi, je bila že znana dalje časa v Zenevi. Toda podpisane dunajskega pakta je dvignilo toliko prahu in toliko najrazličnejših komentarjev po vsej Evropi, da so celo najbolj optimistični prijatelji evropskega miru začeli dvomiti o izključno gospodarskem značaju avstro-madžarskega prijateljstva. Takašnja revija »Pax«, ki večkrat tolmači vidike generalnega tajništva Društva narodov, je v svoji zadnji izdaji čutila potrebo izraziti svoje mnenje. Kakor je že dunajska oficijozna »Wiener Neueste Nachrichten« zanikala vsako politično zvezo z Madjarsko, tako tudi »Pax« ugotavlja, da ne obstoji noben razlog za vznemirjenje. Malokatera mednarodna pogodba se tako skrbno ogiblje vseh političnih vprašanj, kakor ravno dunajski pakt z dne 26. januarja, ki je po zaslugi posebno avstrijskih državnikov postal zelo močno sredstvo za izgraditev evropskega miru. »Pax« pristavlja, da tudi avstrijski državniki niso popolnoma iz lastne volje in iz najboljših na-

gibov izključili iz pogodbe politično obeležje in da so bržkone sledili namigom, ki so prišli iz Berlina. Dr. Schober se je svoje dni, ko je bil še državni kancler, izrazil, da Avstrija ne bo napravila nobenega zunanjepolitičnega koraka, da ne bo vstopila v nobeno meddržavno zvezo, ne da bi imela Nemčijo poleg sebe. To blagodejno načelo je tudi rešilo avstrijske politike, da v pogodbi z Madjari niso šli predaleč. Nemčija danes še išče svoje zunanje politične smernice, ki pa ne vodijo za enkrat skozi Madjarsko. Zato je tudi svojim zaveznikom na Dunaju svetovala, da si naj ne vežejo rok.

Zato je dunajski pakt zgolj gospodarskega značaja ter izključuje potemtakem vsako politično in celo carinsko zvezo med obema državama, da ne omenimo političnih spletk, ki obstajajo med Madjarsko in drugimi revizionističnimi državami. »Pax« pričakuje, da bo dunajska pogodba kmalu rodila lepe uspehe, ki bodo ugodno vplivali na gospodarski položaj vse Evrope.

Dunaj, 5. februarja. d. Znani publicist Klein, ki je sodelovnik »Frankfurter Zeitung« in »Der Österreichische Volkswirt«, je smatral za svojo dolžnost, da objavi v obeh listih fantastične izmišljotine o političnem ozadju dunajskega pakta. Framasonska orientacija obeh zgoraj imenovanih listov, ter čistokrvno svobodnomiselstvo g. Kleina garantirata za to, da bo v misterij dunajske pogodbe gotovo zapleten kak kršičanski politik in pa celo

sv. Stolica. Gosp. Klein piše, da je grof Bethlen prispel na Dunaj nekoliko prepozno, češ, da je kratkotrajno ministrstvo Vaugoin, v katerem je vodil zunanje posle msgr. Seipel, pripravilo v podrobnostih izdelan načrt o politični zvezi med Avstrijo, Madjarsko, Italijo in sv. Stolicjo. Dunajska pogodba bi naj po tem načrtu imela vojaški obrambni značaj. Nadalje bi naj omogočila povratek Habsburžanov na madjarski prestol in v Avstrijo. Gosp. Klein tudi ni pozabil poiskati sedaj že običajno italijansko princezinjo, ki naj bi osrečila Habsburškega potomca med aplavzom madjarskega, avstrijskega in italijanskega naroda. Da bi stvar izgledala bolj tehtna, je po načinu znanih framasonskih listov, ki že dalj časa lažejo o podobni federaciji pod vplivom Vatikana, »odkrile«, da je tudi sv. Stolica dala svoje odobrenje temu načrtu msgr. Seipela. Hvala Bogu in zadnjim volitvam v Avstriji je moral msgr. Seipel v Meran, zunanje ministrstvo na Dunaju je zasedel Schober, ki je seveda z velikanskim ogorčenjem stavil gosp. Kleinu na razpolago te tajne načrte dunajskega zunanega ministrstva. Resnomisleči politični krogi se ne morejo zadoeti načuditi, da se pusti list, kakor je »Frankfurter Zeitung«, ki po navadi zelo jasno vidi v mednarodni politiki, speljati na led, da veruje klevetam, katere so vsa evropska zmanja ministrstva zavrgla kot preveč očitno neumnost.

Velik govor dr. Brüninga

„Vse inozemstvo gleda na našo debato“ — Vlada ne namerava nobenih protustavskih korakov

Berlin, 5. februarja. kk. Parlamentarni boj za nemški proračun se je začel danes z govorom državnega kanclerja dr. Brüninga. Takoj ob začetku govora so ga komunisti motili z medklci, državni kancler pa je kljub temu ostal popolnoma miren. Takoj ob začetku svojih izjavljaj je naglašal, kako odločilno je za bodoči razvoj gospodarskega in političnega položaja Nemčije, da se državni proračun sprejme po normalnem parlamentarnem potu. Obenem pa je z odločnostjo nastopil proti raznim govorilcem z desne in leve strani, da namerava vlada uvesti diktaturo. Naglašal je, da je vlada proti vsakim načrtom diktature. Vlada se je sicer v preteklosti večkrat poslužila znanega čl. 48. ustave, ki govori o izjemnem stanju. Toda njen namen nikakor ni, da bi se sedaj pri obravnavi o državnem proračunu zopet posluževala tega člena. Dr. Brüning je dalje tudi naglasil, da inozemstvo z zanimanjem opazuje, na kakšen način bo sprejel državni proračun. Kar se tiče proračuna samega, je izjavil, da je zgrajen na temelju skrajne varčnosti in da se morebitni manjši dohodki v gotovih pozicijah nikakor ne bodo krili potom novih davkov ali povečanja dolgov, temveč samo z nadaljnjim znižanjem izdatkov. Izrecno je pripomnil dr. Brüning, da se v vprašanju nadaljnjega znižanja izdat-

kov popolnoma strinja z nemško ljudsko stranko. Dalje je dr. Brüning govoril o reparacijskem vprašanju, ki na vsem nemškem narodu bremeni kot temna senca. Glede raznih carinskopoličnih odredb, ki jih je odredila Nemčija v zadnjem času, je državni kancler izjavil, da je inozemstvo te odredbe sicer občutilo neprijetno, da pa so bile potrebne, da je na ta način Nemčija sploh prišla do sredstev za plačilo reparacij. Nemška vlada bo vso gospodarsko in politično politiko zgradila tako, da se bo potem lahko pripravila celotna rešitev reparacijskega vprašanja. Sicer pa si nemška vlada iz notranjepolitičnih razlogov ne bo pustila diktirati tempo in trenutke za posebne korake. Večina je z velikim odobravanjem sprejela to izjavo, ki je bila očitno naperjena proti narodnim socialistom in Hugenbergovi strani. Ob koncu je dr. Brüning govoril o pogajanjih zadnjih dni z zastopniki poljedelstva. Ta načrt ne obstoji samo iz carinskih odredb. Kar se tiče problema brezposelnosti, se je dr. Brüning skliceval na to, da je že sklicana tozadevna komisija, ter pristavil, da se vodijo razgovori z merodajnimi instancami gospodarstva in delavstva, od katerih je pričakovati znatne ublažitve brezposelnosti.

Tragedija Slovakov na Madjarskem

3 šole za 150.000 otrok

Pariz, 3. febr. Pod gornjim naslovom pričeljuje današnji »Paris Midic« nadaljevanje izjav, ki jih je dobil od češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, predmetno manjšinskega vprašanja in manjšinskih sporov ki obstojejo med CSR in Madjarsko. Na očitke madjarskega predsednika vlade grofa Bethlena, češ, da je madjarska narodna manjšina v CSR popolnoma brezpravna in prepuščena samovolji in samovolji čl. uradnikov, odgovarja dr. Beneš, da so koncem leta 1929 Madjari imeli 807 popolnoma madjarskih ljudskih šol z madjarskim učnim jezikom. Od 104.068 madjarskih otrok je obiskovalo 94% madjarske šole pod madjarskimi učitelji. Madjari imajo poleg tega na razpolago 14 meščanskih šol, 6 srednjih šol, 24 nadaljevalnih šol in 609 javnih knjižnic. To je vse madjarsko, brez kakšnega čl. vpliva. Pa to še ni vse. V praškem parlamentu sedi 10 madjarskih poslancev, na Slovaškem izhaja 57 madjarskih časopisov, v Podkarpatski Rusiji pa 22, na Slovaškem živi veliko število madjarskih pisateljev in umetnikov, ki lahko v popolni svobodi razvijajo svoje kulturno delovanje.

Dr. Beneš pristavlja, da bi bil zelo vesel, če bi smel in mogel ugotoviti enake ugodnosti za slovaško narodno manjšino, ki živi v madjarski državi. V madjarskem parlamentu slovaška manjšina nima nobenega zastopnika, slovaški otroci ne razpolagajo z nobeno šolo in nobena kulturna ustanova jim ni na razpolago.

Raznih protifašističnih atentatov francoska justica ni tako sodila in obsodila, kakor bi želeli v Rimu. In ko je na londonski konferenci prišlo na vrsto vprašanje pomorske razorožitve, je Italija brezpogojno zahtevala enakost s Francijo in ni popustila za las, čeprav ves svet ve, da že iz finančnih razlogov ne more Italija vzdržati tekmovanja z bogato Francijo. Italiji gre pač za njen prestiž.

S tem je Madjarska naravnost kršila obveznosti manjšinskih pogodb. Kako more Madjarska v oficijelnih dokumentih trditi, da ima 50 slovaških ljudskih šol, ko pa nima nobene popolne. Samo na 47 šolah se slovaščina uči kot poseben postranski učni predmet. Do sedaj dr. Beneš ni poznana nobena država na svetu, ki bi take šole imenovala manjšinske. Samo tri šole obstojajo za 150.000 Slovakov, v katerih se polovica predmetov poučuje v madjarščini, polovica v slovaščini. Dr. Beneš pristavlja, da postaja položaj za slovaško manjšino nevzdržljiv. Tembolj nerazumljivo so torej madjarske težnje po reviziji mirovnih pogodb, katere sistematična propaganda neprestano razklada ven med lahkoverni svet. Po mojem mišljenju je popolnoma absurdno, da se ob vsaki priliki zahteva sprememba mirovnih pogodb, ko Madjarska niti ne izpolnjuje manjšinskih obveznosti in ko vsa Evropa enako stremi za sporazumom in za mirom.

Turčija bo pomagala graditi Panevropo

Zeneva, 5. februarja. AA. Turška vlada se bo odzvala povabilu Sveta Društva narodov in bo sodelovala pri delu odbora za evropsko unijo. Turčijo bo zastopal na zasedanju v maju zunanji minister Rudži-bej. Zaradi sodelovanja Rusije in Turčije je izbruhnil na zadnjem zasedanju Sveta Društva narodov, kakor je znano hud spor. Rusija še ni sprejela povabila.

Takšno je torej razmerje med državama, ki sta se postavili na čelu obeh evropskih blokov: Francija za veljavnost in trajanje mirovnih pogodb, Italija za revizijo. Mislimo, da mirovna misel nima nikdar preveč zagovornikov in prijateljev. Zato kot iskreni prijatelji miru samo želimo, da bi se razmerje med obema državama zboljšalo, kar bo prineslo korist njima, kakor tudi vsej Evropi.

Atentat na Mussolinija?

Berlin, 5. februarja. kk. (Lastna brezična vest.) Po dosedaj še nepotrjeni brezični vesti iz Rima je bil večeraj preprečen poskus umora Mussolinija. Varnostna policija za osebno varstvo Mussolinija je pod vodstvom šefa te policije Arturja Bochinija aretirala dva obojezna moža. (Prednjo vest priobčujemo z vsemi rezervami. — Op. ur.)

Nov parnik na Jadranu

Sušak, 5. februarja. 2 Včeraj ob 3 popoldne je bil v ladjedelnici »Neptun Work« pri Walkerju spučen v morje nov luksuzni brzi parnik na dva vijaka. Lastnica parnika je »Jadranska plovidba«. Ladija ima 1500 brutto ton. Urejena je najmodernejše. V I. raz. je 110 kabin, v II. raz. pa 40. Velik del kabin je z eno posteljo. Glavni salon je na krovu. Parnik ima dva stroja z 1500 konjskimi silami.

Opozorilo drž. upokojevcem

Belgrad, 5. februarja. AA. Opozorilo državnim upokojevcem. Vsi upokojeenci, ki prejajajo pokojnino bodisi neposredno pri blaginjah državnih ustanov, ali pa po Poštni hranilnici, in ki jim je 30 do 60 let in niso oženjeni in dobe nad 2500 Din mesečne pokojnine, dalje vodci brez zakonite dece ali ločenci ali sodno ločeni, ki ne plačujejo alimentacije za deco, ali je nimajo, so dolžni likvidirati izplačilo blaginji najdelj do konca februarja in predložiti krstni list in druge potrebne dokumente zaradi plačila in eventualne oprostitve sameškega davka. Obenem se opozarjajo vsi upokojeenci in upokojenke, da morajo na podlagi uredb o draginskih dokladah prijaviti svoje izpremembe, tako osebne, kakor tiste, ki se tičejo pokojnine.

Vprašanje brezposelnosti in naši delavci

Belgrad, 5. februarja. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje Nikola Precca je sklenil sklicati široko konferenco zastopnikov zainteresiranih državnih oblasti in družb, da se prouči vprašanje brezposelnosti v tujih državah, zlasti v tistih državah, kjer se nahajajo na delu naši delavci. Konferenca bo 16. t. m. ob 16 v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje. Udeležijo se je zastopniki ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, ministrstva za kmetijstvo trgovinskega ministrstva, prometnega ministrstva, ministrstva za gradnje, zunanje ministrstva, notranjega ministrstva in zastopniki centrale industrijskih korporacij, dalje zveza združenih delavskih sindikatov, centralni odbor za posredovanje dela, izseljeniški komisariat in sekretariat splošnega delavskega saveza.

Inozemstvo kupuje naš fižol,

Beograd, 5. februarja. AA. Neke tuje tvrdke se zanimajo preko Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine za tele naše predmete: Za užitne gobe, za suhe dalmatinske višnje, fižol, suh grah, čistene orehe. Interesenti dobe podrobne informacije pri informativnem komercialnem oddelku Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pod št. 22—67.

zajčje kože

Belgrad, 5. februarja. AA. Neke tuje tvrdke se zanimajo preko zavoda za pospeševanje zunanje trgovine za kože in krzna, zlasti domačih in divjih zajcev. Interesenti dobe podrobne informacije pri informativno-komercialnem oddelku Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pod št. 22—64.

in ovčje čreva

Belgrad 5. februarja. AA. Neka večja inozemska tvrdka se je obrnila na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine s prošnjo, da jo spravi v zvezo z našimi proizvajalci in izvozniki ovčjih črev. Čreva morajo biti mokra, soljena in v sodih po najmanj 400 kg. Interesenti dobe podrobne informacije pri informativno-komercialnem oddelku Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pod št. 22—61.

Križev pol pravoslavne cerkve

Pariz, 5. febr. 7. Litovski pravoslavni episkop Eleterij je prišel v Pariz, da po naredbi namestnika moskovskega patriarha Sergija prevzame vodstvo ruske pravoslavne cerkve na zapadu namesto metropolita Evlogija, ki so ga sovjeti odstavili. Pravoslavni episkopi, ki so zbrani v Parizu, ne priznavajo Eleterija, ker je bil postavljen samo na diktat brezbožnih sovjetov. Oba episkopa Evlogij in Eleterij sta imela včeraj dolgo konferenco, ki sta jo danes nadaljevala. Rezultati te konference se drže v tajnosti. V političnih krogih ne vedo, ali se bo Eleterij vrnil v Litvo ali pa bo ostal v Parizu in prevzel duhovno vodstvo tistih pravoslavnih cerkev na zapadu, ki bi ga eventualno priznale kot poglavarja.

Francoz zagovarja znižanje reparacij

Pariz, 5. febr. AA. Znan francoski publicist grof Vladimir d'Ormesson je objavil v reviji "Europe nouvelle" članek, v katerem predlaga, naj se znižajo za polovico reparacije. V zameno naj skleneta Francija in Nemčija pogodbo o omejitvi oboroževanja. Ta pogodba bi se lahko sklenila tudi z drugimi državami. V tem primeru bi morale Združene države znižati tudi drugim državam vojne dolgov. d'Ormesson končno uaglaša, da bi ta transakcija v veliki meri olajšala svetovni gospodarski krizo. Kakor poročajo, je tudi bivši francoski ministrski predsednik Herriot za ta načrt.

Pariz, 5. febr. kk. V političnih krogih se mnogo govori o predlogu grofa D'Ormessona, da bi se nemška plačila po Youngovem načrtu za prihodnje dve leti znižala za 50% in da bi se obtem vojaški izdatki Nemčije in Francije znižali za eno dvajsetino. Bivši ministrski predsednik Herriot izjavlja v "Ere Nouvelle", da se ne navede strinja s predlogom, da bi bil za kak drug enostavnejši in direktniji način pomoči Nemčiji in smatra tale posred v Youngov načrt za nevaren.

Viharna se'la čsl. parlamenta

Praga, 5. febr. kk. Ko je hotel danes dopoldne v parlamentu podati ministrski predsednik izjavo o dogodkih v Duhču in Aschu, so ga sprejeli komunisti s klici: "Mrtve imate vi na vesti, vi morilci!" Posebno velik hrup je nastal, ko je Udrzal izjavil, da so orožniki streljali v silobranu, ker so bili sami ogroženi. Velik hrup je nastal tudi tedaj, ko je Udrzal govoril, da so krivi dogodkov oni, ki so, kakor aretirani poslance Stran- sky, pod parlamentarno imuniteto hujskali množice in v mnogih industrijskih krajih po načrtu razvijali akcijo. Ob koncu svojega govora je Udrzal naglašal, da je nujno potrebno, vzdržati v državi mir in red, kar je večina glasno odobravala. V imenu nemških in čeških socialnih demokratov je tudi poslanec Tomašek označil kot krivce tragičnih dogodkov komuniste.

Komunistični poboji v CSR

Praga, 5. febr. AA. Pri komunističnih podo- bni v rudarskem področju severno-zapadne Češke so stiri mrtvi, dve osebi pa sta hudo ranjeni. Mnogo ljudi je ranjenih.

Ti dogodki so dobili odmeva tudi v parlamentu. Ko sta danes stopila v dvorano ministrski predsednik in minister notranjih zadev, so ju komunistični poslanci sprejeli s povskami. Ministrski predsednik je nato izjavil, da so državni organi pri teh neredih izvršili samo svojo dolžnost. Svojo izjavo je sklenil z besedami, da je vlada odločena preprečiti vse demonstracije. Socialni demokrati (tako češkoslovaška kakor nemška skupina) so takisto dali skupno izjavo v parlamentu, v kateri obsojajo agitacijo skrajnih elementov, ki izkoriščajo brezposelnost krizo.

Romunsko posojilo

Pariz, 5. febr. kk. Pogajanja romunskega finančnega ministra Popovicia v Parizu radi najetja inozemskega posojila se ne razvijajo prav lahko. Dasi so se bančno tehnične modalitete uredile, je treba vendar še rešiti celo vrsto političnih vprašanj. Potrjuje se, da bo posojilo znašalo 1 milijardo do 1,25 milijarde. Obrestna mera bo znašala 7 in pol %. Quai d'Orsay pa zahteva obvezno jamstvo, da se posojilo ne bo porabilo za kritje proračunskega deficita, temveč izključno za narodno gospodarstvo. Dalje zahteva, da se odpravijo vse omejitve o prostem prometu s kapitalom in da se izvrši temeljita sanacija državnih financ.

Nemčija in kolonije

Berlin, 5. febr. AA. Državni predsednik Hindenburg je čestital bivšemu guvernerju nemške Vzhodne Afrike dr. Schmejeju 88. rojstni dan. Listi priobčujo pri tej priliki članke o kolonialnem in pionirskem delovanju slavljence in o zaslugah, ki si jih je pridobil za ohranitev kolonialne misli po konci svetovni vojni. Pri tem listi poudarjajo, da so nemška kolonialna stremjenja važna baš sedaj, ko skuša Anglija združiti bivšo Nemško Vzhodno Afriko in Kenijo v gospodarsko enoto, da bi tako izbrisala mandalni značaj bivše nemške kolonije.

Zopet mosulski petrolej

Pariz, 5. febr. kk. Francoski gospodarski krogi presojajo zelo skeptično vesti, da bi se bila sklenila posebna pogodba med petrolejsko družbo v Mosulu in med vlado Iraka o zgraditvi oljcevoda iz Mosula v Jaffo, ker pogajanja med Parizom in ostalimi družabniki mosulske petrolejske družbe še niso končana. Francija zahteva, da se oljčevod zgradi iz Mosula v Tripolis v Siriji. Ta proga je za 300 km krajša, kakor proga po Palestini. Francija je udeležena pri družbi s 23,75% in ne bo dovolila, da bi si Anglija v interesu svoje indijske politike zgradila strateško železnico od Sredozemskega morja do Perzijskega zaliva na stroške petrolejske družbe.

Dunajska vremenska napoved. Hladno vreme bo trajalo dalje. Oblačnost ni gotova.

Zagrebska vremenska napoved. Povečini oblačno. Stalno. Zmerna temperatura.

Stric Tomovi načrti

Kako si predstavlja ameriški profesor rešitev gosp. krize v Evropi
Kako zaslužilev Kitajske

New York, dne 5. febr. (U. P.) Ameriški listi so že dalje časa bavili s fantastičnim načrtom, ki ga je izdelal sedaj v Šangaju na Kitajskem bivajoči vsenčilski profesor dr. Paul Monroe (Columbija), o načrtu, kako bi se Evropa na najkrajši način iznebila svojih vojnih dolgov. Kitajska pa istočasno dobila od Evrope posojilo v obliki blagovnega materiala. Ameriški profesor je predložil svoj načrt kitajski vladi v Nankingu ter istočasno tudi državnemu tujstvu v Washingtonu. Zadeva je baže dozorla že tako daleč, da je profesor Monroe dobil pooblastilo, da se pogaja s kitajskimi ministri. Ameriški učenjak je mnenja, da se vojni dolgov ne bodo nikdar mogli izbrisati na način, ki je sedaj v veljavi. To bo tem manj mogoče v trenutku, ko bo Nemčija prenehala plačevati reparacije Angležem in Francozom. Zato bi bilo potrebno, pravi prof. Monroe, da naj se zahteva, ki jih ima Amerika v Evropi.

Nevarnost sovjetskega letalstva

Alarmantne vesti angleškega lista o zračnem oboroževanju
Sovjetov — Najprej bombe, potem strupeni plini

London, 5. febr. d. Daily Mail poroča po svojem moskovskem dopisniku, da sovjetska vlada z mrazlično naglostjo gradi zračno brodogradnjo, ki bo po obstoječih informacijah kmalu največja na svetu. Dopisnik londonskega lista je imel prišlo prepričanje, da se ne lasne oči, da je tekom zadnjih treh let sovjetska vlada izdala 18.000 diplom za zračne pilote. Nadalje je dopisnik ugotovil, da se trenutno nahaja 8000 nemških izvedencev v sovjetskem zrakoplovstvu. Nemci imajo pred vsem nalogo, da izobrazijo pilote in radio-telegrafiste na letalih. V Moskvi obstoja ena velika letalska akademija, katero imenoma vodi general Harkov, v kateri pa je večina profesorjev in tehničnega osebja prišla iz Nemčije. Rusko zračno brodogradnjo torej ni treba šteti za nevarno.

Gandhi stavil predloge

Upanje na končni sporazum

London, 5. febr. kk. Gandhi se je, kakor se čuje, v nekem pismu, ki ga je pisal podkralju, izrekel pripravljenega, da ustavi pasivni odpor, če bi indijska vlada izpolnila tri zahteve:

1. da se uvede preiskava radi brezposelnosti postopanja policije;
2. da se potom razsodišča uredijo vprašanja javnih dolgov;
3. da se vrne premoženje, ki je bilo zaplenjeno članom Kongresa.

Morning Post doznava iz Novega Delhija.

Neprijateljski tisk na delu

Belgradiški list o klevetah proti naši državi

Belgrad, 5. februara.

Danasnji Jugoslovanski Glasnik prinaša na uvodnem mestu daljši članek pod naslovom: »Neprijateljski tisk na poslu«. V članku beremo med drugim:

Neprijateljski tisk nadaljuje svoja fantastična in izmišljena poročila o naši državi. Vsek najmanjši dogodek mu je dobrodošel, da iz njega sprede laži in slabe kritike o položaju naše kraljevine. Ta tisk niti ne potrebuje konkretnih dejstev, ker si pogosto na celem izmišlja kakšen dogodek, na katerega potem naslanja svoja lažnjiva poročila in dela zlohotne zaključke v nepriporočno državo. Po teh izmišljotinah bi se naj v naši državi vršili stalni neredi, komplot bi sledil komplotu, pripravljali bi se puči, policija bi zapirala upornike in na vseh koncih in krajih naše države bi naj bilo proglašeno obsedno stanje. Gotovo budimpeštansko, dunajsko in berlinsko časopisje dnevno ponavlja klevete in laži o naši zemlji. Že na prvi pogled se opaža, da izvirajo iz istega vrečka, da so napisane v enakem stilu in da jih prevleča isti zli duh.

Tako je n. pr. dejstvo, da Nj. Vel. kralj vlad najnih državnih poslov ni mogel večkrat priti v Zagreb in tam ostati dalje časa, služilo temu zgoraj imenovanemu tisku za dolge in široke komentarje o tem dogodku posebno o razlogih, ki so Nj. Vel. kralja napotili v Zagreb. Zno vseh teh izjav glede zagrebskega posla, je bilo sledeče: da so prilike v naši državi nezdružive, da je naš notranji politični položaj nenormalen in popolnoma zastrupljen in da se naša drž. nahaja pred končnim razpadom; Kakšno pa je stališče tega tiska sedaj, ko je Zagreb z veličastnimi manifestacijami dal dokaze svoje udanosti kraljevskemu paru? Kakšne zaključke pa sedaj dela to časopisje? Na žalost moramo ugotoviti, da se tudi kraljev poset v Zagreb krivo tolmači. Prej se mu je očitalo, da ni obiskal Zagreba, sedaj se mu očita, da je posetil hrvatsko glavno mesto, ter se na to okoliščino zidajo najbolj fantastične razlage. Ako jugoslovanski kralj Zagreba ne obišče, je to zato, ker so razmere v Jugoslaviji nezdružive. — Ako ga pa obišče, se navaja zopet isti razlog, da je stanje v državi nezdruživo. Če ne gre v Zagreb, je to zato, ker se čuti bolj sigurnega v Belgradu, ako pa gre v Zagreb, potem se navaja kot razlog, da se čuti bolj varnega v Zagrebu, kakor pa v Belgradu, kjer se dogajajo razne nezdružive stvari. Ali naj nas tako pisanje tega neprijateljskega tiska vznemirja? Nasprotno. Ono je samo dokaz, da naša država napreduje in da je njen razvoj in napredek neprijeten za načrte naših neprijateljev. Mi bi bili zelo naivni, če bi pričakovali, da se naši nasprotniki veselijo našega napredka, oni nam zavidajo naše življenjske sposobnosti, ker so pričakovali, da se nikdar ne bomo mogli na znotraj konsolidirati. Oni nas mrazijo. Razne klevete, katere o nas razširjajo, se jim zdijo najbolj primerna sredstva, da našemu napredku in našemu ugledu škodujejo.

spremenijo kratkomašo v posojilo kitajski republik. Sedaj plačuje Nemčija reparacije Francozom in Angležem, ki dostavijo isti denar Ameriki v odplačilo svojih lastnih dolgov. Ameriška želi nuditi Kitajski veličastno posojilo. Zakaj bi recimo Amerika ne rekla Nemcem sledeče: Mesto da plačujete Franciji in Angliji, ki isti denar zopet meni odstopiti, plačujte naravnost in neposredno kitajski vladi in sicer ne v denarju ampak v blagu. Vse, kar boste poslali Kitajski, se vam bo odražalo od vaših reparacij in zapisalo v dobro mojega posojila. Na ta način bi nemška industrija našla veličastni trg za svoje prideleke, kar bi olajšalo njeno brezposelnost. Ameriška krogom se načrt baže dopade, ne tolko vsled predlogov, ki jih vsebuje ampak vsled njegove ameriške širokopoteznosti. V Angliji, tako piše "New York Herald", je načrt zbudil veselost.

dovje ima stalne manevre, v katerih se letale vadijo posebno v dveh smereh. Prvič napad z bombami na velike razdalje in drugič, bombardiranje in uničenje mest. Isti dopisnik trdi iz prvih virov, da je sovjetski generalni štab pripravil celo dalekosežen napadalni načrt, ki predvideva en začetni napad z lažnimi letali, da se zaneše zmeda med sovražniki. Temu napadu bi sledil drugi z težjimi letali, ki bi usipali tone bomb na sovražna mesta, nakar bi prišla letala z bombami napolnjenimi s strupenimi plini. Slednja bi uničila sleherno življenje. Angleški list pristavlja, da mora civilizirana Evropa zasledovati z veliko večjim zanimanjem oboroževanje Sovjetov v zraku, če se hoče braniti pred navalom barbarskih sil.

da so Nehru in drugi voditelji kongresa že sprejeli resolucijo, s katero se zastopnikom Indije na londonski konferenci odreka pravice, označevati se za predstavnike indijske javnosti, in s katero v vsem obsegu vzdržujejo zahtevo neodvisnosti, ki je bila sprejeta v Lahoreju, ravno tako kakor pozneje zahteve, ki so jih stavili Gandhi in obo Nehruja. Policija v Alabamadi je izvršila v sredo hišno preiskavo v uredništvu Gandhijevega tednika "Mlada Indija" in aretirala pet oseb. Times pišejo, da vkljub temu prevladuje prepričanje, da bo prišlo do pravih pogajanj z gandhisti.

Ta protijugoslovanska propaganda nam sicer ne sme delati nikakih skrbi, vendar pa bo zelo koristno, če nam bo služila kot opomin za še bolj složno delo, za blagor naše domovine. Naš mednarodni položaj ni slab, ali mi si ne smemo dovoliti luksusa, medsebojnih nesporazumljenj ali lahkomiselnih sporov. Kot država smo mi še zelo mladi. V tem je naša moč in temelj za našo bodočnost. Ravno vsled tega pa moramo tudi priznati, da smo v marsičem zaostali za drugimi večjimi in starejšimi državami. Zavoljo tega nosimo imperativno dolžnost, da preskočimo cela stoletja, da nadomestimo, kar je bilo izgubljeno, da dosežemo zopet to, kar se nam je vzeło, ter dohitimo starejše in bolj kulturne narode. Nadajte se nam nalaga stalna in sveta dolžnost, da neumorno čuvamo nad našim ugledom v inozemstvu. Vse to bomo z lahko izpolnjevali, če bomo znali združiti svoje moči v delu za našo domovino.

Učiteljska imenovanja

Na novo so imenovani začasni učitelji in učiteljice, ki so doživeli učiteljska in sicer v 5. kl. Lazniček Antonija v Prtoču, Murska Sobota, Bousnar Angela v Velenju, Breč-Zidica Vera v Litvi, Kleč Antonija na Pištani, Zabajak Stanislava k Sv. Bolniku pri Ptuj, Vodnik Ignacij v Vidice.

Na novo so imenovani za kontraktualne učitelje in učiteljice: Herzog-Tauzes Vanda na Primskem pri Liti, Sosuž Edvard v Selce pri Kranju, Velišek Marija v Št. Jurij pod Taborom, Čekada Miroslava v Št. Jernej na Dolenjskem, Vodopivec Bogomir v Javorje pri Liti.

Napredovali so iz 5 v 4-II: Emilija Jurinec v Svedini pri Mariboru, Vičar Franc pri Sv. Lovrencu pri Ptuj, Ross Kornelija v Senčurju, Stefančič J. v Konicah, Šibar Terezija v Gorjah pri Bledu.

Napredovali so iz 4 v 3-II: Mencej Franc na Bučah, okr. Šmarje, Rajšp Magda v Kamniku, Berglez Marija v Zicah pri Konicah, Humer Franja v Dobem, okr. Šmarje pri Jelsah, Sanočin-Bunc Mara v Mirni na Dolenjskem, Goganič-Sijanec Mira v Guštanju, Zidanik Marija v Bogočini, okr. Dolenja Lendava.

Prestavljena je: Bousnar Angela iz Ogulina v Št. Jernej na Dolenjskem.

Gornji Motnik - Zaplanina

Belgrad, 5. februara. AA. Finančni minister je sklenil, da se izpremene meje področja katastrske uprave v Ljubljani in Celju v toliko, da se katastrski občini Gornji Motnik in Zaplanina vzameta iz katastrske uprave v Celju in pridelna katastrski upravi v Ljubljani. Oddelek za kataster in državna imetja v finančnem ministertvu ima nalogo, da preko dravske finančne direkcije izvede ta sklep.

4 milj. Din za reveže

Nica, 5. febr. AA. Policija je odredila preiskavo glede smrti Drinana, ki je zapustil za londonske uboze 70.000 funtov. Policija je prejela obvestilo, da je izginilo 150.000 funtov, ki jih je imel pokojnik. Truplo Drinana bodo izkopali in ga preiskali, ker sumijo, da je bil zastrupljen.

Incident na bolg. meji

Sofija, 5. febr. AA. Bolgarska agencija javlja o grško-bolgarskem obmejnem incidentu: Bolgarski kmetje so se nahajali v gozdu kraj meje in sekali les. Ta gozd se nahaja blizu vasi Slastina v oblasti Nevakopa. Vojaki, ki so bili v grški obmejni stražnici, so nato iznenada otvorili ogenj proti bolgarskim kmetom. Eden izmed grških vojakov je prestopil demarkacijsko črto in preganjal nekega kmeta na bolgarskem ozemlju. Med pregovarjanjem se je grški vojak drznil s kopitom puške udariti po bolgarskem kmetu. Vojaki iz bolgarske stražnice so takoj prihiteli kmetu na pomoč. V tem pa so grški vojaki otvorili ogenj na bolgarske. Prišlo je do streljanja, pri čemer je bil ubit oni grški vojak, ki je vdrl na bolgarsko ozemlje.

Društvo narodov

Zeneva, 5. febr. AA. Plenarna seja Društva narodov je svojčas imenovala odbor, ki naj prouči predloge za preureditev sedanjega političnega vodstva tajništva Društva narodov. Odbor je odločil zahtevo Francije, Anglije in Poljske, naj se ustanovi dve novi mesti generalnih podtajnikov. Poljski so kandidirali ravnatelja socialnega oddelka. Takisto je odbor odklonil predlog Italije, Norveške in Nemčije, naj se odpravijo vsa mesta generalnih podtajnikov zaradi obsega gospodarske krize. Po tem predlogu naj bi bil na čelu tajništva samo en generalni tajnik in njegov namestnik.

3 leta ječe za Tausenda

München, 5. februara. AA. Državni tožilec zahteva za pustolovec Tausenda, ki je opeharil razne politične prveke za pol drug milijon mark pod pretrvezo, da bo izdeloval umetno zlato, šestletno kazen. Med opeharjenimi političnimi voditelji je tudi general Ludendorff. Tausend si je iz izkupička teh svojih poslov kupil več hiš in dva gradča.

Berlin, 5. februara. AA. Sodišče je obsodilo modernega alkimista Tausenda zaradi goljufije na tri leta in osem mesecev ječe. V kazni je do poldruga leta preiskovalnega zapora. Kakor znano, je Tausend trdil, da lahko spreminja kovine v zlato. V afero so bili zapleteni general Ludendorff in druge odlične osebnosti iz nemških finančnih in industrijskih krogov.

Grozote potresa v N. Zelandiji

Wellington, 5. febr. AA. Danes so zabeležili v Napierju nove potresne sunko. Mesto je bilo izpraznjeno. Število smrtnih žrtev cenijo nad tisoč.

Auckland, 5. febr. AA. Po brezbojnih poročilih je potres popolnoma uničil kanalizacijo mesta Napier. Ker je nevarnost, da izbruhnejo nalezljive bolezni, mora prebivalstvo do petka zvez izprazniti mesto.

Wellington, 5. febr. AA. V mestu Napier so se odigrali na ruševinah porušene šole pretresljivi prizori. Matere so vse obupane iskale svoje izgubljene otroke. V Napier sta prispeli z vso naglico dve vojni ladji z živili, ki jih dele prebivalstvu. Po mestu korakajo oddelki strelcev in mornarjev, da preprečijo ropanje, kakor se je zgodilo minulo noč.

Wellington, 5. febr. AA. Med mestom Napier in mestom Gisborne se letala dognala, da se je obrežje po potresu zelo izpremenilo. Reke med Wainoo in zalivom Hawkes so brez izjeme izpremenile svoj izliv. V nekaterih krajih se je obala dvignila za 40 do 50 čevljev. V okolici mesta Napier se je strmo obrežje zrušilo v morje.

Glej tudi poročilo na 6. strani.

Pretepi na dunajski univerzi

Dunaj, 5. febr. kk. Pred dunajskim vsenčilščem so danes zopet bili pretepi med narodnimi socialisti in socialisti. Narodni socialistični študenti so zopet prišli večinoma v Hitlerjevi uniformi že zgodaj jutraj, na kar so se vršle volitve v nemško študentsko zbornico, pri čemer je prišlo do spopada s socialističnimi in židovskimi študenti, v katerem so pretepli francoskega medicinskega Gastona Ladmirała do krvi in ga vrgli po stopnicah. Francoski poslanik bo najbrže storil radi tega diplomatske korake. Tudi več drugih študentov je bilo ranjenih. Policija je aretirala več študentov.

Poljski poslanik v Vatikanu odstopi

Milan, 5. febr. 7. Pariska korespondenca, ki ima zveze z Vatikanom, poroča, da je poljski poslanik pri Vatikanu Skrzinski zahteval od svoje vlade, da ga odpokliče. Na njegovo mesto bi imel priti sedanji poljski poslanik v Parizu Hlapowski. Agencija dalje poroča, da Skrzinski stavlja to zahtevo zato, ker so nekateri visoki vatikanski dostojanstveniki javno pisali o nekaterih podrobnostih iz protesta ukrajinskih škofov, ki so bili izročeni sveti Stoliči, proti politiki poljske vlade v Vzhodni Galiciji.

Belgrajske vesti

Belgrad, 5. febr. 7. Med jugoslovansko vlado in madjarskimi lastniki vcinjalnih železnic se je dosegel sporazum. Jugoslavija dobi 1700 km železniške proge. Za to plača 3500 milijonov Din-a 6% obresti od 1. 1919. dalje v sedmih obrokih.

Belgrad, 5. febr. 7. Minister za socialno politiko je v dogovoru s kmetijskim ministrom izdelal pravilnik o zaščiti in zavarovanju poljskih delavcev po vsej državi.

Belgrad, 5. febr. 7. Minister za socialno politiko je odredil, da se 15. februara izvršijo volitve zaupnikov rudarskih delavcev v rudnikih revirjev v Trbovljah.

Belgrad, 5. februara. AA. Ivan Ostić, znan pod imenom Ica, kmet iz Prake, predmetnja Nove Gradiške, je ubil z revolverskim strelom 2. l. ob 8. zvečer Andreja Berica, mestnega načelnika in banskega svetnika iz Nove Gradiške. Pri zaslišanju je Ostić izjavil, da je to storil iz osebne osvete.

Zagreb, 5. februara. 7. Danes ob 2 popoldne je v Kunščičevi ulici 10 škodila iz 4 nadstropja Danica Pintarič, stara 35 let, ki je prišla na obisk k neki svoji prijateljici. Vzrok tega samomora ni znan.

Drobne vesti

London, 5. febr. AA. Po najnovejših podatkih je v Angliji 40 milijonov ljudi. Napram lanskemu letu je prebivalstvo naraslo za 200.000. Preseček žen nad moškimi znaša pol drug milijon.

London, 5. februara. kk. V poslanski zbornici je predlagal poslanec Turberville načrt zakona, da se v bodoče ne sme izreči nobena smrtna kazen nad nosečimi ženskami.